

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle uudeksi alueidenkäyttölaki

Johdanto

Esityksen tavoitteena on uudistaa alueidenkäyttöä koskevat säännökset Petteri Orpon hallitusohjelman tavoitteiden toteuttamiseksi.

Uusi alueidenkäyttölaki muodostuu valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita, kaavoitusta ja merialuesuunnittelua koskevista säännöksistä (nykyisen alueidenkäyttölain lukujen 1–10 a ja 24–26 a alueidenkäytön suunnittelua koskevat pykälät)

Tausta

Alueidenkäyttölain valmistelua varten asetettiin työryhmä, jonka tehtävänä oli valmistella ehdotus uudeksi alueidenkäyttölaki hallituksen esityksen muotoon (ympäristöministeriön päätös 1.11.2023). Työryhmän toimikausi oli 10.11.2023–30.9.2024.

Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on uudistaa alueidenkäyttöä koskevat säännökset Petteri Orpon hallitusohjelman tavoitteiden toteuttamiseksi. Esityksen tavoitteena on myös, että alueidenkäyttöä koskevia säännöksiä uudistettaessa otetaan huomioon alueidenkäytön suunnittelun tulevaisuuden haasteista, muuttuvasta toimintaympäristöstä sekä aluehallinnon rakenteiden muutoksista aiheutuvat kehittämistarpeet. Lisäksi uudistuksen tavoitteena on selkeyttää ja sujuvoittaa alueidenkäyttöä koskevia säännöksiä ja tehdä niihin tarvittavat lakitekniset ja kielelliset korjaukset.

Vastausohjeet vastaanottajille

Kuka tahansa voi antaa lausunnon.

Lausunto pyydetään ensisijaisesti antamaan vastaamalla lausuntopyyntöön lausuntopalvelun kautta. Ohjeet palveluun rekisteröitymiseksi ja palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelun sivulta Ohjeet > Käyttöohjeet (käyttäjätuki: lausuntopalvelu.om(at)gov.fi). Ministeriöiden tulee lisäksi tallentaa lausuntopalvelussa antamansa lausunto VAHVA-asianhallintajärjestelmään asialle VN/26856/2023.

Jos lausuntoa ei ole mahdollista antaa lausuntopalvelussa, lausunto voidaan vaihtoehtoisesti toimittaa ministeriön kirjaamoon sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo.ym@gov.fi tai postitse osoitteeseen PL 35, 00023 Valtioneuvosto. Kirjaamoon toimitetussa lausunnossa pyydetään mainitsemaan asianumero VN/26856/2023. Lisäksi kirjaamoon toimitettu lausunto pyydetään lähettämään esimerkiksi sähköpostin liitetiedostona Word- tai PDF-muodossa, jotta lausuntoasiakirja ei sisällä tarpeettomia henkilötietoja, kuten yksityishenkilön sähköpostiosoitetta.

Kaikki annetut lausunnot ovat lähtökohtaisesti julkisia viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) mukaisesti. Lausunnot julkaistaan hankkeen julkisilla hankesivuilla (valtioneuvosto.fi/hankkeet, tunnus YM057:00/2023). Yksityishenkilön lausunto julkaistaan kuitenkin hankesivuilla tietosuojasystistä ainoastaan, jos henkilö tätä kirjallisesti pyytää esimerkiksi lausuntonsa yhteydessä tai sen saateviestissä.

Lisäksi kaikki lausuntopalvelussa annetut lausunnot, mukaan lukien yksityishenkilöiden lausunnot, ovat automaattisesti kaikkien nähtävissä lausuntopalvelussa. Ministeriö ei julkaise kirjaamoon toimitettuja lausuntoja lausuntopalvelussa.

Lausunnossa ei tule ilmoittaa tarpeettomia henkilötietoja. Vaikka yksityishenkilön kirjaamoon toimittamaa lausuntoa ei julkaistaisi verkossa, lausunto on ministeriöltä kaikkien saatavissa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaisesti.

Aikataulu

Lausunto pyydetään antamaan viimeistään 11.7.2025.

Valmistelijat

Rakennusneuvos Anna-Leena Seppälä, puhelin 0295 250 242, anna-leena.seppala@gov.fi
Lainsäädäntöneuvos Maija Neva, puhelin 0295 250 280, maija.neva@gov.fi
Lainsäädäntöneuvos Mirkka Saarela, puhelin 0295 250 365, mirkka.saarela@gov.fi
Ympäristöneuvos Antti Irjala, puhelin 0295 250 102, antti.irjala@gov.fi

Liitteet:

[HE-luonnos alueidenkäyttölaki.pdf](#) - HE-luonnos alueidenkäyttölaki

[RP-utkast områdesanvändning.pdf](#) - RP-utkast till lag om områdesanvändning

[Luonnos alueidenkäyttöasetukseksi.pdf](#) - Luonnos alueidenkäyttöasetukseksi.

Luonnos uudeksi alueidenkäyttöasetukseksi viimeistellään ja siitä pyydetään lausunnot syksyllä 2025. Kokonaisuuden ymmärtämisen helpottamiseksi alustava asetusluonnos on kuitenkin myös tämän lausuntopyynnön liitteenä ja siitä voi jo tässä yhteydessä antaa kommentteja.

Jakelu:

Aalto-yliopisto
Ahvenanmaan hallintotuomioistuin
Ahvenanmaan maakuntahallitus
Akaan kaupunki
Alajärven kaupunki
Alavieskan kunta
Alavuden kaupunki
Alvar Aalto museo
Ammattiliitto Pro
Asikkalan kunta
Askolan kunta
Asunto- toimitila- ja rakennuttajaliitto RAKLI
Auran kunta
Bioenergia ry
Boverket, Sverige
BuildingSMART Finland
Digi ja väestötietovirasto DVV
Eduskunnan oikeusasiamies
Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Elinkeinoelämän tutkimuslaitos
Energiateollisuus
Energiavirasto
Enonkosken kunta
Enontekiön kunta
Espoon kaupunki - Esbo stad
Espoon rakennusvalvontavirasto
Etelä-Karjalan liitto
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
Etelä-Pohjanmaan liitto
Etelä-Savon ELY-keskus
Etelä-savon käräjäoikeus
Etelä-Savon liitto
Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Etä metsänomistajien Liitto ry
Eurajoen kunta
Euran kunta
Europa Nostra Finland ry
Evijärven kunta
FiCom ry
Finanssiala ry
Finavia Oyj
Fingrid Oyj
Forssan kaupunki
GeoForum Finland ry
Green Building Council Finland
Haapajärven kaupunki
Haapaveden kaupunki
Hailuodon kunta
Halsuan kunta
Haminan kaupunki
Hangon kaupunki - Hangö stad

Hankasalmen kunta
Harjavallan kaupunki
Hartolan kunta
Hattulan kunta
Hausjärven kunta
Heinolan kaupunki
Heinäveden kunta
Helsingin hallinto-oikeus
Helsingin kaupunginmuseo
Helsingin kaupunki - Helsingfors stad
Helsingin rakennusvalvontavirasto
Helsingin seudun liikenne
Helsingin yliopisto
Hirvensalmen kunta
Hollolan kunta
Huittisten kaupunki
Humppilan kunta
Hyrnsalmen kunta
Hyvinkään kaupunki
Hämeen ELY-keskus
Hämeen liitto
Hämeenkyrön kunta
Hämeenlinnan hallinto-oikeus
Hämeenlinnan kaupunginmuseo
Hämeenlinnan kaupunki
Icomos Suomen Osasto ry
lin kunta
Iisalmen kaupunki
litin kunta
Ikaalisten kaupunki
Ilmajoen kunta
Ilmatieteen laitos
Ilomantsin kunta
Imatran kaupunki
Inarin kunta
Ingå kommun - Inkoon kunta
Invalidiliitto
Isojoen kunta
Isokyrön kunta
Itä-Suomen aluehallintovirasto
Itä-Suomen hallinto-oikeus
Itä-Suomen yliopisto
Jakobstad - Pietarsaaren kaupunki
Janakkalan kunta
Joensuun kaupunki
Joensuun museot
Joensuun rakennusvalvontavirasto
Jokioisten kunta
Joroisten kunta
Joutsan kunta
Juukan kunta

Juupajoen kunta
Juuan kunta
Jyväskylän kaupunki
Jyväskylän museot
Jyväskylän rakennusvalvonta
Jyväskylän yliopisto
Jämijärven kunta
Jämsän kaupunki
Järvenpään kaupunki
K.H. Renlundin museo
Kaakkois-Suomi ELY-keskus
Kaarinan kaupunki
Kaavin kunta
Kainuun ELY-keskus
Kainuun liitto
Kainuun museo
Kaivosteollisuus ry
Kajaanin kaupunki
Kalajoen kaupunki
Kangasalan kunta
Kangasniemen kunta
Kankaanpään kaupunki
Kannonkosken kunta
Kannuksen kaupunki
Kanta-Hämeen käräjäoikeus
Karijoen kunta
Karkkilan kaupunki
Karstulan kunta
Karvian kunta
Kaskisten kaupunki - Kaskis stad
Kauhajoen kaupunki
Kauhavan kaupunki
Kauniaisten kaupunki - Grankulla stad
Kaupan keskusliitto KKL ry
Kaustisen kunta
KEHA-keskus
Keiteleen kunta
Kemijärven kaupunki
Kemin kaupunki
Keminmaan kunta
Kempeleen kunta
Keravan kaupunki
Keski-Pohjanmaan liitto
Keski-Suomen ELY-keskus
Keskisuomen liitto
Keskuskauppakamari
Keuruun kaupunki
Kihniön kunta
Kiinteistöliitto
Kiinteistöyönantajat
Kilpailu- ja kuluttajavirasto

Kimitoö kommun - Kemiönsaaren kunta
Kinnulan kunta
Kirkkohallitus
Kirkkonummen kunta - Kyrkslätt kommun
Kiteen kaupunki
Kittilän kunta
Kiuruveden kaupunki
Kivijärven kunta
Kohtuuhintaisten vuokra- ja asumisoikeustalojen omistajat - KOVA ry
Kokemäen kaupunki
Kokkolan kaupunki - Karleby stad
Kolarin kunta
Kolttien kyläkokous
Konneveden kunta
Kontiolahden kunta
Korkein hallinto-oikeus
Korkein oikeus
Korsholm kommun - Mustasaaren kunta
Korsnäs kommun
Kotkan kaupunki
Kouvolan kaupunki
Kristinestad - Kristiinankaupunki
Kronoby kommun - Kruunupyyn kunta
Kuhmoisten kunta
Kuhmon kaupunki
Kulttuuriympäristötutkimuksen seura ry
Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry
Kuntarahoitus Oyj
Kuopion kaupunki
Kuopion kulttuurihistoriallinen museo
Kuopion rakennusvalvontavirasto
Kuortaneen kunta
Kurikan kaupunki
Kustavin kunta
Kuusamon kaupunki
Kymenlaakson liitto
Kymenlaakson museo
Kyyjärven kunta
Kärkölän kunta
Kärsämäen kunta
Lahden kaupunki
Lahden rakennusvalvonta
Laihian kunta
Lainsäädännön arviointineuvosto
Laitilan kaupunki
Lapin aluehallintovirasto
Lapin ELY-keskus
Lapin käräjäoikeus
Lapin liitto
Lapin maakuntamuseo
Lapin yliopisto

Lapinjärven kunta - Lappträsk kommun
Lapinlahden kunta
Lappajärven kunta
Lappeenrannan kaupunki
Lappeenrannan museot
Lappeenrannan rakennusvalvontavirasto
Lappeenrannan teknillinen yliopisto LUT
Lapuan kaupunki
Larsmo kommun - Luodon kunta
Laukaan kunta
Lemin kunta
Lempäälän kunta
Leppävirran kunta
Lestijärven kunta
Liedon kunta
Lieksan kaupunki
Liikenne- ja viestintäministeriö
Liikenne- ja viestintävirasto Traficom
Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic
Limingan kunta
Liperin kunta
Lohjan kaupunki - Lojo stad
Loimaan kaupunki
Lopen kunta
Lounais-Suomen aluehallintovirasto
Loviisan kaupunki - Lovisa stad
Luhangan kunta
Lumijoen kunta
Luonnontieteellinen keskusmuseo
Luonnonvarakeskus
Luumäen kunta
LVI-Tekniset Urakoitsijat LVI-TU ry
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
Länsi-Uudenmaan museo
Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry
Maa- ja metsätalousministeriö
Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK
Maailman Luonnon Säätiö WWF
Maanmittausinsinöörien Liitto MIL
Maanmittauslaitos
Maanomistajain liitto ry
Malax kommun - Maalahden kunta
Marttilan kunta
Maskun kunta
Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa
Merijärven kunta
Merikarvian kunta
Metsähallitus
Metsäteollisuus
Miehikkälän kunta
Mikkelin kaupunki

Motiva
Muhoksen kunta
Multian kunta
Muonion kunta
Museovirasto
Muuramen kunta
Mynämäen kunta
Myrskylän kunta - Mörskom kommun
Mäntsälän kunta
Mänttä-Vilppulan kaupunki
Mäntyharjun kunta
Naantalin kaupunki
Nakkilan kunta
Natur och Miljö
Nivalan kaupunki
Nokian kaupunki
Nousiaisten kunta
Nurmeksien kaupunki
Nurmijärven kunta
Nykarleby stad - Uusikaarlepyyn kaupunki
Närpes stad - Närpiön kaupunki
Oikeuskanslerinvirasto
Oikeusministeriö
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Orimattilan kaupunki
Oripään kunta
Oriveden kaupunki
Oulaisten kaupunki
Oulun kaupunki
Oulun käräjäoikeus
Oulun museo- ja tiedekeskus
Oulun rakennusvalvontavirasto
Oulun yliopisto
Outokummun kaupunki
Padajoen kunta
Paimion kaupunki
Paliskuntain yhdistys
Paltamon kunta
Pargas stad - Paraisten kaupunki
Parikkalan kunta
Parkanon kaupunki
Pedersöre kommun - Pedersören kunta
Pelkosenniemen kunta
Pellervo
Pellon kunta
Perhon kunta
Petäjäveden kunta
Pieksämäen kaupunki
Pielaveden kunta
Pihtiputaan kunta
Pirkanmaan ELY-keskus

Pirkanmaan liitto
Pirkkalan kunta
Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjanmaan käräjäoikeus
Pohjanmaan liitto
Pohjois-Karjala liitto
Pohjois-Karjalan ELY-keskus
Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjois-Pohjanmaan liitto
Pohjois-Savon ELY-keskus
Pohjois-Savon käräjäoikeus
Pohjois-Savon liitto
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
Pohjois-Suomen hallinto-oikeus
Poliisihallitus
Polvijärven kunta
Pomarkun kunta
Porin kaupunki
Pornaisten kunta
Porvoon kaupunki - Borgå stad
Porvoon museo
Posion kunta
Pudasjärven kaupunki
Pukkilan kunta
Punkalaitumen kunta
Puolangan kunta
Puolustusministeriö
Puumalan kunta
Puutuoteteollisuus ry
Pyhtään kunta - Pyttis kommun
Pyhäjoen kunta
Pyhäjärven kaupunki
Pyhännän kunta
Pyhärannan kunta
Päijät-Hämeen liitto
Pälkäneen kunta
Pääesikunta
Pöytyän kunta
Raahen kaupunki
Raision kaupunki
Rakennusinsinöörit ja -arkkitehdit RIA
Rakennusmestarit ja-insinöörit AMK RKL
Rakennustaiteen Seura ry
Rakennustarkastusyhdistys RTY ry
Rakennusteollisuus RT
Rakennustietosäätiö RTS
Rakentamisen Laatu RALA ry
Rantasalmen kunta
Ranuan kunta
Raseborg stad - Raaseporin kaupunki
Rauman kaupunki

Rautalammin kunta
Rautavaaran kunta
Rautjärven kunta
Reisjärven kunta
Riihimäen kaupunki
Ristijärven kunta
Rovaniemen kaupunki
Rovaniemen rakennusvalvontavirasto
Ruokolahden kunta
Ruoveden kunta
Ruskon kunta
Rääkkylän kunta
Saamelaiskäräjät
Saamelaismuseum Siida
Saarijärven kaupunki
Sallan kunta
Salon kaupunki
Sastamalan kaupunki
Satakunnan ELY-keskus
Satakunnan liitto
Satakunnan museo
Sauvon kunta
Savitaipaleen kunta
Savonlinnan kaupunki
Savonlinnan maakuntamuseo
Savukosken kunta
Seinäjoen kaupunki
Seinäjoen museot
Senaatti-kiinteistöt
Sievin kunta
Siikaisten kunta
Siikajoen kunta
Siikalatvan kunta
Siilinjärven kunta
Simon kunta
Sipoon kunta - Sibbo kommun
Sisäministeriö
Sitra
Siuntion kunta - Sjundeå kommun
Sodankylän kunta
Soinin kunta
Someron kaupunki
Sonkajärven kunta
Sosiaali- ja terveysministeriö
Sotkamon kunta
Sulkavan kunta
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK
Suomen Arkkitehtiliitto SAFA
Suomen arkkitehtuurimuseo
Suomen kaavoittajayhdistys
Suomen Kaupunkitutkimuksen Seura

Suomen Kotiseutuliitto ry
Suomen kulttuuriperinnön tuki ry
Suomen Kulttuuriperintökasvatuksen seura ry
Suomen Kuntaliitto
Suomen Latu
Suomen Luonnonsuojeluliitto
Suomen maailmanperintökohteiden yhdistys ry,
Suomen Maisema-arkkitehtiliitto
Suomen Metsäkeskus
Suomen museoliitto ry
Suomen omakotiliitto ry
Suomen ortodoksinen kirkko
Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö SPEK
Suomen Rakennusinsinöörien Liitto RIL
Suomen tieyhdistys ry
Suomen turvetuottajat ry
Suomen Tuulivoimayhdistys ry
Suomen Ympäristöoikeustieteen Seura ry
Suomen Yrittäjät
Suomussalmen kunta
Suonenjoen kaupunki
Suunnittelu- ja konsultointiyritykset SKOL
Svenska handelshögskolan Hanken
Svenska lantbruksproducenternas centralförbund
SYKE
Sysmän kunta
Sähkö- ja teleurakoitsijaliitto STUL ry
Säkylän kunta
Säteilyturvakeskus STUK
Taideyliopisto: Sibelius-Akatemia, Kuvataideakatemia, Teatterikorkeakoulu
Taipalsaaren kunta
Taivalkosken kunta
Taivassalon kunta
Talotekninen teollisuus ja kauppa ry (Talteka)
Tammelan kunta
Tampereen kaupunki
Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä
Tampereen museo
Tampereen rakennusvalvontavirasto
Tampereen yliopisto
Teknologiateollisuus
Tervolan kunta
Tervon kunta
Teräsrakenneyhdistys ry
Teuvan kunta
Tietosuojavaltuutetun toimisto
Tilastokeskus
Ti. Kosken kunta
Tohmajärven kunta
Toholammin kunta
Toivakan kunta

Tornion kaupunki
Tornionlaakson museo
Traficom
Turun hallinto-oikeus
Turun kaupunki - Åbo stad
Turun museokeskus
Turun rakennusvalvontavirasto
Turun yliopisto
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes
Tuusniemen kunta
Tuusulan kunta
Tyrnävän kunta
Työ- ja elinkeinoministeriö
Ulkoministeriö
Ulvilan kaupunki
Urjalan kunta
Utajärven kunta
Utsjoen kunta
Uudenmaan ELY-keskus
Uudenmaan liitto
Uuraisten kunta
Uusikaupunki
Vaaian kunta
Vaasan hallinto-oikeus
Vaasan kaupungin museot
Vaasan kaupunki - Vasa stad
Vaasan yliopisto
Valkeakosken kaupunki
Valtion Taloudellinen tutkimuskeskus VATT
Valtion tukeman asuntorakentamisen keskus
Valtioneuvoston kanslia
Valtiovarainministeriö
Vammaisfoorumi
Vammaisten oikeuksien neuvottelukunta VANE
Vanhustyön keskusliitto
Vantaan kaupunki - Vanda stad
Vantaan rakennusvalvontavirasto
Varkauden kaupunki
Varsinais-Suomen ELY-keskus
Varsinais-Suomen käräjäoikeus
Varsinais-Suomen liitto
Vehmaan kunta
VERO
Vesannon kunta
Vesilahden kunta
Vesilaitosyhdistys
Vetelin kunta
Vieremän kunta
Vihdin kunta
Viherympäristöliitto
Viitasaaren kaupunki

Vimpelin kunta
Virolahden kunta
Virtain kaupunki
Väylävirasto
Vörå kommun - Vöyrin kunta
Yhdenvertaisuusvaltuutettu
Yhdyskuntasuunnittelun seura YSS
Ylitornion kunta
Ylivieskan kaupunki
Ylöjärven kaupunki
Ympäristömerkintä Suomi Oy
Ympäristöministeriö
Ypäjän kunta
Åbo Akademi
Ähtärin kaupunki
Äänekosken kaupunki

Lausunnonantajan lausunto. Lausuntopalautteen käsittelyn helpottamiseksi ympäristöministeriö pyytää, että lausunto jaotellaan lausuntopyyntöissä ilmoitettujen väliotsikoiden mukaisesti.

Kommentit luvusta 1 Yleiset säännökset

Kommentit luvusta 2 Viranomaisten tehtävät

Kommentit luvusta 3 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Kommentit luvusta 4 Maakuntakaava

Kommentit luvusta 5 Yleiskaava

Kommentit luvusta 6 Asemakaava

Kommentit luvusta 7 Vähittäiskaupan suuryksiköitä koskevat erityiset säännökset

Kommentit luvusta 8 Tuulivoimarakentamista koskevat erityiset säännökset

Kommentit luvusta 9 Aurinkovoimarakentamista koskevat erityiset säännökset

Kommentit luvusta 10 Ranta-alueita koskevat erityiset säännökset

Kommentit luvusta 11 Kaavoitusmenettely ja vaikutusten selvittäminen kaavaa laadittaessa

Kommentit luvusta 12 Asemakaavan ja yleiskaavan laatimisaloite ja asemakaavan ja yleiskaavan laatiminen yhteistyössä kanssa

Koemmentit luvusta 13 Merialuesuunnittelu

Kommentit luvusta 14 Kansallinen kaupunkipuisto

Kommentit luvusta 15 Valtion rajat ylittävät ympäristövaikutukset

Kommentit luvusta 16 Pakkokeinot ja seuraamukset

Kommentit luvusta 17 Kaavan ja muun päätöksen tiedoksianto koskevat säännökset

Kommentit luvusta 18 Muutoksenhaku

Kommentit luvusta 19 Kaavan ja muun päätöksen tiedoksianto ja voimaantuloa koskevat säännökset

Kommentit luvusta 20 Erinäiset säännökset

Kommentit luvusta 21 Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

Kommentit alueidenkäyttölain muuttamisesta (liitelaki, nimike muuttuu laiksi kaavojen toteuttamislaki)

Kommentit rakentamislain muuttamisesta

Luonnos uudeksi alueidenkäyttöasetukseksi viimeistellään ja siitä pyydetään lausunnot syksyllä 2025. Jos haluatte jo nyt antaa siitä kommentteja niin voitte tehdä sen tässä.

Lehtinen Teppo
Ympäristöministeriö

Seppälä Anna-Leena
Ympäristöministeriö